

Nr 33

*Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motion om
rätt för yrkesfiskare att avgiftsfritt införa vissa varor.
(1:a avd.)*

I motionen II: 602 av herr *Aberg* har hemställts, att yrkesfiskare erhåller samma rätt som tillkommer övriga besökare i utländska hamnar att till Sverige avgiftsfritt införa vissa varor.

Gällande bestämmelser

Resande, som ankommer från utrikes ort, får tull- och avgiftsfritt införa reseutrustning, en viss kvantitet rusdrycker och tobaksvaror och dessutom andra varor till ett värde av sammanlagt 275 kr. Utländsk resande och i Sverige bosatt resande, som varit utomlands mer än 24 timmar, får medföra 200 cigaretter eller motsvarande mängd andra tobaksvaror och 2 l starköl samt antingen 1 l vin och $\frac{3}{4}$ l spritdrycker eller 2 l vin. Svensk resande, som varit utomlands högst 24 timmar får inte införa rusdrycker och ej heller mer än 40 cigaretter eller motsvarande mängd andra tobaksvaror. För vissa kortare fartygsrutter gäller dessutom att resande inte får införa rusdrycker eller mer än 40 cigaretter eller motsvarande mängd andra tobaksvaror, om varorna köpts ombord.

Rätten att införa varor tull- och avgiftsfritt gäller inte blott resande utan även den som utför arbete på transportmedel som ankommer från utrikes ort, om arbetet sammanhänger med transportmedlets gång eller med betjäningen ombord. Den som utför arbete på fartyg eller luftfartyg får dock införa andra varor än reseutrustning tull- och avgiftsfritt endast om han i samband med inresan frånträder sin anställning ombord eller om han är bosatt här i riket och omedelbart före inresan har vistats utomlands minst 15 dygn. Ett fartyg skall anses ankomma från utrikes ort endast om det under resan besökt utländsk hamn. Resande, som medföljer från tullområdet avgående fartyg vilket under resan ej besöker utländsk hamn, kan därför vid återkomsten ej anses komma från utrikes ort och åtnjuter följaktligen ej tull- och avgiftsfrihet för medförda varor. Rätt till tull- och avgiftsfrihet åtnjuter ej heller den som utför arbete ombord på sådant fartyg. — Besättningen på fiskefartyg skall anses utföra sådant arbete ombord, som sammanhänger med fartygets gång.

Enligt 8 § punkten 7 tulltaxeförordningen (SFS 1960: 391) åtnjuts tullfri-

het för proviant, som är avsedd för besättning eller passagerare och medförs på transportmedel som inkommer i trafik i den mån Konungen därom förordnar. Med stöd härav har Konungen i 29 § tulltaxeringskungörelsen (SFS 1960: 392) medgivit tullfrihet för proviant medförd på fartyg i den utsträckning som erfordras ombord för besättning och passagerare, så länge fartyget icke efter avslutad resa avgått i inrikestrafik. Fartyg i trafik mellan Sverige och utlandet har även rätt att ta ombord sitt behov av proviant här i riket utan att behöva betala eljest utgående skatter och andra avgifter. Obeskattade spritdrycker och tobaksvaror får emellertid tas ombord på fiskefartyg endast om det framgår att fartyget skall avgå till mer avlägsna fiskeplatser och om fartygets förråd av sådana varor därefter inte överstiger en mängd, som tullverket anser skälig med hänsyn till resans varaktighet och antalet personer på fartyget.

Spritdrycker får enligt lagen om förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker (SFS 1960: 419) inte medföras till svenskt territorialvatten, om inte dryckerna är att hänföra till skeppsproviant eller tillhör ombord anställda personer eller resande. Kvantiteten får inte överstiga behovet under resan eller vad den resande får införa till riket för eget bruk.

Fartyg skall enligt 32 § tullstadgan (SFS 1927: 391) då det ankommer till tullområde hålla sig till allmän farled till dess fartyget avslutat sin resa. Samma skyldighet gäller fartyg med tullgods vid färd från tullområdet. Uppehåll eller förbindelse med land får inte äga rum (33 och 34 §§). Då fartyget inkommer till tullområdet skall anmälan för tullklarering ske hos tullanstalten i bestämmelseorten (38 §), och fartyget får i regel inte utan tillstånd lägga till vid land efter mörkrets inbrott (40 §).

Fiskefartyg är i viss utsträckning undantagna från dessa bestämmelser. Enligt 125 § tullstadgan får nämligen befälhavare på fiskefartyg, då fartyget företar resa inom eller utom tullområdet uteslutande för fiske eller fångstens avyttrande och icke medför gods av annat slag eller i större myckenhet än vad därför oundgängligen erfordras, ta den väg med fartyget och göra det uppehåll som med hänsyn till fisket och avyttringen påkallas och är då också befriad från skyldighet att göra anmälan för tullklarering. Medförs proviantartiklar för fartyget, för vilka tull eller skatt ej erlagts, får denna förmån åtnjutas endast i den utsträckning och på de villkor generaltullstyrelsen bestämmer.

I anslutning till dessa bestämmelser har generaltullstyrelsen meddelat bl. a. följande föreskrifter (TFS nr 1954: 180).

Såsom villkor för de för fiskefartyg medgivna undantagsförmånerna gäller, bl. a., att fartyget ej medför gods av annat slag eller i större myckenhet, än som oundgängligen erfordras för fiske eller fångstens avyttrande. Vid tillämpningen härav skall iakttas att, där obeskattade varor såsom exempelvis spritdrycker, starköl och tobaksvaror tilldelas fiskefar-

tyg såsom proviant vid fiske utom tullområdet, besättningens behov av sådana förnödenheter uppskattas för varje särskild resa och ej för längre tidsperiod samt att till tullområdet ankommande fiskefartyg ej äger medföra obeskattad vara av angivet slag i större mängd än som oundgängligen erfordras för besättningens behov intill dess fartyget avslutat sin resa. Medför fiskefartyg gods av annat slag eller i större myckenhet är fartyget underkastat de för fartygstrafiken i allmänhet gällande föreskrifterna i tullstadgan och tullordningen. — Gällande bestämmelser angående förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker torde ej utgöra hinder för att fiskefartyg tillåts att till svenskt territorialvatten införa överskott av till proviant hänförliga spritdrycker, då sådana drycker tagits ombord för fartygets normala behov under en resa men fartyget nödgas avbryta resan och återvända till riket tidigare än beräknat. — Det åligger tullmyndighet att vid tilldelning av oförtullade eller obeskattade varor såsom proviant för fiskefartyg iaktta all det återhållsamhet, som betingas av vad som sålunda föreskrivits.

Generaltullstyrelsen har vidare meddelat bestämmelser av i huvudsak följande innebörd (TFS 1961: 10 och 1965: 15).

Fiskefartyg, som avgår från tullområdet på fiskeresan, får åtnjuta i 125 § tullstadgan angivna förmåner, även om fartyget medför obeskattade proviantartiklar, under villkor att fartygets befälhavare före avgången gör anmälan till tulltjänsteman, samt att försegling, som tullmyndighet åsatt obeskattade proviantartiklar eller utrymme vari dylika varor förvaras ombord på fartyget, inte bryts innan fartyget lämnat tullområdet. Fiskefartyg, som ankommer till tullområdet på fiskeresan, får åtnjuta ifrågakarande förmåner även om fartyget medför obeskattade proviantartiklar under villkor att fartygets befälhavare för tullmyndighet anmäler tidpunkten för ankomsten och fartygets innehav av obeskattade proviantartiklar, att proviantartiklarna förtecknats på särskild blankett, samt att fartyget icke medför obeskattade proviantartiklar i större mängd än som kan anses motsvara tilldelningen för högst en veckas fiskeresan. Anmälan skall göras med radiotelefon eller med telefon från utrikes ort senast två timmar före fartygets ankomst till första svenska hamn, som skall besökas under resan. Då särskilda skäl föreligger kan distrikttullanstalt i samråd med vederbörande kustdistriktschef medge befrielse från skyldigheten att göra anmälan. — Obeskattade proviantartiklar som finns ombord på fartyget vid ankomsten till tullområdet får, sedan fartyget ankommit till den första svenska hamn som besöks under resan, ej förbrukas under uppehållet inom tullområdet och ej heller under sådan fiskeresan för vilken fartyget icke är berättigat till proviantering med dylika artiklar. Om fiskefartyget inte inom tio dagar från ankomsten till svensk hamn åter avgått på sådan fiskeresan för vilken fartyget är berättigat till proviantering med obeskattade proviantartiklar äger tullmyndigheten vidta de åtgärder med

proviantartiklarna som ur kontrollsynpunkt kan finnas erforderliga. — Ankommer fiskefartyg, som medför obeskattade proviantartiklar, till riket är fartyget underkastat för fartygstrafiken i allmänhet gällande bestämmelser, om ovan angivna förutsättningar inte uppfyllts. Distrikttullanstalt eller kustdistriktchef äger för visst fall föreskriva de ytterligare villkor som med hänsyn till särskilda omständigheter finnes erforderliga.

Motionen

Vanliga resande, som begagnar sig av de konventionella samfärdsmedlen, äger rätt att efter besök i utlandet medföra vissa stipulerade kvantiteter livsmedel m. m., och en sjöman som varit till sjöss minst en månad äger rätt att ta i land matvaror, presentartiklar o. d. Då det gäller tobaksvaror likställs en avmönstrande sjöman med övriga resande. Fiskarna däremot har genom nuvarande bestämmelser ställts helt utanför dessa möjligheter. Vad som gäller för sjömän blir i mycket liten utsträckning tillämpligt på fiskare. Även om fångstresorna oftast sträcker sig över flera veckor, är det dock mera sällan man är borta från hemmet över en månad. Vidare är ju de svenska fiskarna inte mönstrade ombord eftersom de i lagens mening inte är att anse som arbetstagare. Någon rätt till införsel av avgiftsfria varor vid en avmönstring är därför helt utesluten.

Det måste anses vara orättvist, anser motionären, att turister från Sverige kan resa till ett annat land och få båtbiljetten betald genom fördelaktiga inköp, medan fiskarna inte har rätt att ta i land någonting från en fiskeresor som varit till gagn inte enbart för fiskarna och deras familjer utan också för hela landet rent nationalekonomiskt sett.

Motionären anför vidare att det vid vissa tillfällen kan vara nödvändigt för fiskare att ta i land av den proviant som egentligen avsetts att användas ombord. Så kan exempelvis bli fallet om motorskada, längre stormperioder eller något annat hindrar ett fiske, som man planerat bege sig ut på. Har man då ömtålig proviant ombord, kan denna bli förstörd om man ej har möjlighet att förbruka den inom rimlig tid.

Utskottet

I motionen hemställer motionären att yrkesfiskare skall få samma rätt som resande eller sjöman att införa varor till riket tull- och avgiftsfritt. Motionären åberopar rättvisesynpunkter och anför bl. a., att bestämmelserna för sjöman i detta hänseende f. n. inte kan tillämpas på fiskare, eftersom fångstresorna mera sällan varar en månad och fiskare inte är arbetstagare.

Den rätt som resande har att införa varor tull- och avgiftsfritt är mer vidsträckt än vad som gäller för den som utför arbete på fartyg som an-

kommer från utrikes ort. Den sistnämnde har nämligen rätt att medföra andra varor än reseutrustning endast under förutsättning bl. a. att han i samband med inresan frånträder anställning ombord, eller att han vistats utomlands minst 15 dygn. Även om denna tidsgräns således numera är kortare än som angivits i motionen, innebär bestämmelserna som motionären framhållit att yrkesfiskarnas rättigheter i ifrågavarande hänseende är begränsade i förhållande till vad som gäller såväl för resande som för ombordanställda, i det senare avseendet dock endast i den mån fiskaren är egen företagare och således inte innehar anställning som kan frånträdas i samband med inresan.

Den gränsdragning som skett mellan å ena sidan resande och å andra sidan den som utför arbete ombord måste ses mot bakgrunden av de förmåner som gäller för fartyg i trafik mellan svenska och utländska hamnar. Sådana fartyg har rätt att ta ombord erforderlig proviant här i riket — såväl högt beskattade rusdrycker och tobaksvaror som andra förnödenheter — utan att erlägga eljest utgående skatter och att medföra proviant från utrikes ort utan att erlägga tull eller andra avgifter. Dessa tull- och skattelättnader gäller även förbrukningen ombord inom det svenska tullområdet till dess att fartyget avgår i inrikes trafik.

Även om fiskefartyg som utövar fiske på mer avlägsna vatten i proviant-hänseende inte har lika stora förmåner som handelsfartyg i utrikes fart — bl. a. får oförtullad proviant inte förbrukas på fiskefartyg under stillaliggande i svensk hamn — finns det enligt utskottets mening inte skäl att tillerkänna fiskare större rätt än ombordanställda i handelsflottan att införa varor tull- och avgiftsfritt. En mera vidsträckt rätt till sådan införsel torde inte heller kunna kombineras med de lättnader i kontrollhänseende som fiskefartyg åtnjuter och som bl. a. innebär rätt att vid ankomst till riket ingå till ort som inte är tullplats.

Motionärerna anger särskilt vissa problem som uppkommit beträffande matvaror i fall då en fiskeresan av olika skäl blivit avbruten. Enligt vad utskottet erfarit tillämpas gällande föreskrifter därvid inte rigoröst och bestämmelserna torde ej heller medföra svårigheter i det enskilda fallet. Med hänsyn härtill och till de synpunkter utskottet ovan framhållit kan utskottet inte biträda yrkandet i motionen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen II: 602.

Stockholm den 26 mars 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s), fröken Ranmark (s), herrar Yngve Nilsson (h), Sundin (cp), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Arne Pettersson (s), Stadling (s) och Tistad (fp); samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Allard (s), Vigelsbo (cp), Asp (s), Andersson i Essvik (s), fru Holmqvist (s), herrar Carlstein (s), Larsson i Umeå (fp), Öhvall (fp) och Börjesson i Falköping (cp).